

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра журналістики

“ЗАТВЕРДЖУЮ”



Проректор з науково-педагогічної роботи

2018 р.

Робоча програма навчальної дисципліни
ОСНОВИ РАДІОЖУРНАЛІСТИКИ
(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти _____ перший (бакалаврський) _____
Галузь знань _____ 06 «Журналістика» _____
Спеціальність _____ 061 «Журналістика» _____
Освітня програма _____ Журналістика _____
Спеціалізація _____ Журналістика _____
Вид дисципліни _____ обов'язкова _____
Факультет _____ філологічний _____

2018 / 2019 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою філологічного факультету

“22” червня 2018 року, протокол № 11

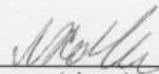
РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Балаклицький М. А. – доктор наук із соціальних комунікацій, доцент, професор кафедри журналістики Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Програму схвалено на засіданні кафедри журналістики.

Протокол від “13” червня 2018 року № 13.

Завідувач кафедри журналістики



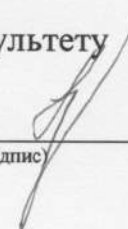
(підпис)

Хавкіна Л. М.
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією філологічного факультету.

Протокол від “21” червня 2018 року № 5.

Голова методичної комісії філологічного факультету



(підпис)

Гноєва Н. І.
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “Основи радіожурналістики” складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки

перший (бакалавр) (назва рівня вищої освіти)

спеціальності (напряму) “журналістика”

спеціалізації пресова журналістика, телевізійна журналістика

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Мета – дати студентові основні початкові знання з радіожурналістики, зокрема, домогтися опанування ним наступних питань: історичний досвід вітчизняного і світового радіомовлення, аналіз сучасної ситуації, системне вивчення теоретичних питань (жанрологія, виражальні засоби, форматування радіостанцій, аудиторія тощо), а також оволодіння певними практичними навичками.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- познайомити студентів з основними історичними етапами розвитку світового та українського радіомовлення;
- забезпечити усвідомлення студентами своєрідності сучасної ситуації в галузі радіожурналістики;
- домогтися засвоєння студентами основних теоретичних положень радіожурналістики, особливостей композиції радіоматеріалів різних жанрів і системи виражальних засобів;
- дати основні знання про виразне читання радіотекстів;
- показати можливі формати радіостанцій;
- ознайомити студентів із методами роботи з радіоаудиторією;
- забезпечити вироблення навичок написання радіоматеріалів та підготовки до їх виходу в ефір.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми студенти повинні досягти таких результатів навчання:

Знати:

2. роль і місце радіомовлення в системі ЗМІ та сучасному суспільстві;
3. структуру, призначення, особливості функціонування сучасних радіостанцій;
4. основні історичні етапи розвитку світового та українського радіомовлення;
5. головні поняття та категорії радіожурналістики;
6. особливості жанрів радіожурналістики, їх композицію;
7. систему виражальних засобів радіомовлення;
8. вимоги до виразного читання радіотекстів;
9. специфіку діяльності форматних радіостанцій;
10. методи роботи з аудиторією.

Уміти:

- застосовувати теоретичні та історичні знання у своїй практичній діяльності;
- аналізувати явища, що відбуваються в радіожурналістиці;
- володіти навичками написання радіоматеріалів у різних жанрах, виразного читання радіотекстів;

- використовувати різноманітні виражальні засоби при підготовці радіоматеріалів;
- володіти методами роботи з радіоаудиторією.

1.3. Кількість кредитів — 3 (стаціонар) / 4 (заочне).

1.4. Загальна кількість годин — 90 (стаціонар) / 120 (заочне).

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна	
Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Рік підготовки	
2-й	2-й
Семестр	
3-й	3-й
Лекції	
32 год.	8 год.
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	0 год.
Лабораторні заняття	
0 год.	0 год.
Самостійна робота, у тому числі	
42 год.	112 год.

1.6. Заплановані результати навчання

Створити концепцію авторської радіопрограми. Вибрати в інтернеті й підготувати випуск новин (текст) для радіо за зразком щогодинних випусків на FM-станціях. Виразно й динамічно начитати цей текст на аудіо, зберігши його як mp3-файл. Зберегти як аудіофайл (в ідеалі відредагувати) інтерв'ю (5 хвилин), узятє по телефону. Зберегти як аудіофайл інтерв'ю (5 хвилин) або коментар (1-3 хвилини), взяті безпосередньо у людини. Підготувати рецензію на одну із запропонованих книжок з предмету.

Фахові компетентності: Здатність до пошуку інформації з різних джерел (електронних, письмових, архівних та усних) згідно з редакційним завданням. Здатність отримувати інформацію від осіб, які є джерелом інформації різними методами: опитування, спостереження, експеримент. Здатність готувати (писати та редагувати) журналістські матеріали для ЗМК в різних жанрах: відображати дійсність способом інформування, тлумачення, коментування, інтерпретації фактів з урахуванням особливостей, технологічних вимог та аудиторії кожного виду ЗМК. Здатність використовувати сучасне програмне забезпечення та технічне обладнання для провадження журналістської діяльності.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1.

Тема 1. Загальні відомості про радіомовлення.

Радіомовлення в системі сучасних засобів масової інформації. Прогнози футурологів і дослідження соціологів. Причини незмінної життєздатності радіо. Взаємний вплив ЗМІ – кадрова міграція, розширення спектру діяльності, інформаційний обмін, проведення спільних акцій, міграція форм, жанрів, методів. Історія виникнення радіозв'язку – дослідження Г. Марконі, О. Попова, Н. Тесла та ін. з одного боку (інформативна функція), використання винаходу О. Белла (розважальна функція). Перші кроки радіомовлення, періодизація. Становлення вітчизняного радіомовлення (1921 – 1928). Перші радіостанції. Позиція влади стосовно радіомовлення. Радіоаматорство. Створення товариства «Радіопередача». Специфіка «радіогазет». Сильові відмінності та особливості композиційної побудови радіоповідомлень. Дві протилежні тенденції початкового етапу розвитку радіомовлення – від яскравого емоційного забарвлення радіо текстів до інтонаційної скупості. Студійні програми та подієві трансляції. Технічні і художні новації – мікшування, звуковий монтаж, створення специфічної звукової атмосфери..

Тема 2. Радіомовлення тоталітарної держави (1928 – 1939) та періоду Другої світової війни (1939 – 1945).

Постанова «Про реорганізацію радіомовлення», структурні, технічні, правові зміни в системі радіомовлення. Розвиток радіобудівництва, створення типової тижневої сітки

мовлення. Особливості цензурного контролю. Виникнення нових радіожанрів – радіорепортаж, радіофільм, радіоуніверситет. Нові технічні можливості радіо, звукозапис. Дискусія про специфіку радіожурналістики. Жанрові підміни (репортаж – документальна вистава) як результат цензурного тиску. Диктат ідеологічно-пропагандистських завдань. Зміни, викликані початком війни: реструктуризація радіомовлення, територіальні зміни у розміщенні радіостанцій, нововведення в програмній сітці. Проблема достовірності радіоінформації. Розвиток іномовлення. Знакові програми часів війни. Роль радіомовлення в ідеологічній боротьбі ОУН-УПА. Діяльність підпільної радіостанції «Вільна Україна» («Афродіта»).

Тема 3. Специфіка радіомовлення у повоєнні роки (1945 – 1956) та у часи «хрущовської відлиги» (1956 – кінець 1960-х).

Посилення цензурного тиску за рахунок введення постійного звукозапису, зникнення «прямих ефірів». Антиінтелектуальні тенденції, протистояння із Заходом часів «холодної війни». Зміни у сітці радіомовлення. Основні жанри радіомовлення, затребувані часом, рубрики радіопередач. Створення Державного комітету з радіомовлення і телебачення. Радіо після XX з'їзду, проблема надзвичайно уповільненого проникнення демократичних віянь у сферу радіомовлення. Позитивні зміни в структурі та інформаційній наповненості радіоефіру. Радіопроект «Маяк» – нетрадиційність формату, відповідність сучасним тенденціям. Створення радіостанції «Юність». Популярні програми. Створення «багатосерійних» циклових радіопередач.

Тема 4. Особливості розвитку радіомовлення часів «застою» (1970 – 1985) та «перебудови» (1985 – 1991). Радіомовлення на сучасному етапі.

Зміни у керівництві Держтелерадіо та відповідні структурні зміни (мотивація розгляду 1970 р. як переламного). Парадокси радіомовлення цього періоду – високий професіоналізм творців радіопрограм і низький рівень зацікавленості аудиторії через обмеженість, одноманітність тематики та ідеологічні кліше. Жорстке структурування та регламентація ефіру. Віддзеркалення суспільних змін в радіомовленні середини – кінця 1980-х, повільний, але незмінний розвиток демократичних тенденцій. Пошук радіожурналістами нових форм, нових тем, нових методів діалогу зі слухачем. Суттєві зсуви у програмуванні, поява радіоканалів, відродження прямого ефіру, підвищення ролі особистості радіоведучого. Відміна у 1991 р. монополії Держтелерадіо, поява перших незалежних комерційних радіостанцій. Основні напрямки розвитку радіомовлення на сучасному етапі.

РОЗДІЛ 2.

Тема 5. Функції радіомовлення, його специфіка, виразні засоби.

Функції радіомовлення: інформаційна (в тому числі і рекламна), культурно-просвітницька (естетична, просвітницька, розважальна), функція соціального управління суспільством (виховна, інтегративна, формування громадської думки та ін.). Акустична природа радіо як головна його специфічна риса. Технічні та економічні основи радіомовлення. Діапазони трансляції радіопрограм. Особливості взаємодії з аудиторією. Типи слухання радіопрограм (фонове, селективне, уважне. Специфіка звукового образу. Виразні засоби радіожурналістики: природні (голос, музика, шуми, документальні записи) та технічні (монтаж, голосовий грим, звукова мізансцена, технічні засоби звуковидобування – реверберація, «буратіно» і т.д.). Особливості кожного з них.

Тема 6. Жанри і форми радіожурналістики.

Поняття жанру в радіожурналістиці. Розмаїття підходів до цієї наукової проблеми. Система жанрів. Інформаційні жанри (оперативна інформація, інформаційно-аналітичні, інформаційно-музичні, інформаційно-розважальні, інформаційно-рекламні програми), їх типологічні ознаки. Типи і особливості радіоповідомлень. Інтерв'ю як один з найхарактерніших жанрів радіожурналістики. Типи інтерв'ю. Радіорепортаж, його різновиди. Аналітичні радіо жанри (кореспонденція, коментар, репліка та ін.).

.Документально-художні жанри (радіокомпозиція, доку-драма, радіонарис та ін.). Тенденція до взаємопроникнення жанрів. Форми радіомовлення (інформаційний випуск, радіожурнал, цикл радіопрограм, радіоканал).

Тема 7. Методика роботи радіожурналіста.

Спеціалізація на певній тематиці. Підготовка до радіоефіру: підбір матеріалів, «заготовки», створення особистого аудіоархіву. Перевірка технічних засобів, принципи установки мікрофона. Вибір співрозмовника, способи налагодження контакту, типові помилки радіожурналіста при оцінці співрозмовника і в процесі підготовки до ефіру. Необхідні особистісні якості радіожурналіста. Особливості роботи журналіста над програмою, що йде у запису, та над передачею в прямому ефірі. Організація ефірного часу, розвиток у радіожурналіста «почуття часу», відчуття темпоритму програми. Підготовка питань для інтерв'ю. Можливі технічні проблеми аудіозапису, методи їх рішення. Запис фонових шумів і «тиші». Способи утримання уваги слухача. Тембр голосу, манера мовлення як важливі фактори впливу радіоведучого на аудиторію.

Тема 8. Основні організаційні структури державних радіостанцій і принципи програмування комерційних радіоканалів.

Структура державного радіомовлення, розподіл на редакції, відділи. Тематичне планування як основний принцип програмування державного мовлення. Оптимізація процесу підготовки радіопрограм. «Горизонтальне» та «вертикальне» програмування. Поняття «формату» радіостанції. Різновиди форматів (музичний, розмовний, новинарний). Поняття «програмного колеса». Формування сітки мовлення. Елементи «оформлення» ефіру. Фактори, що визначають структурну організацію комерційних радіоканалів: розмір і склад потенційної аудиторії, тип мовлення (багатопрофільний або локальний), обсяг реклами, рівень технічного оснащення радіостанції. Структура комерційного каналу. Радіожурналіст і ведучий інформаційно-музичної програми (ді-джей): спільне і відмінне.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усьо го	у тому числі					усьо го	у тому числі				
л		п	л а б.	інд .	с. р.	л		п	лаб .	інд .	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Історія радіомовлення												
Разом за розділом 1	45	16	8			21	60	4				56
Розділ 2. Функції радіомовлення, радіожанри, менеджмент радіостанції												
Разом за розділом 2	45	16	8			21	60	4				56
Усього годин	90	32	16			42	120	8				112

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Концепція авторської радіопроеграми	4
2	Робота радіодиктора	4
3	Радіоінтерв'ю	4
4	Радіокоментар	4
	Разом	16

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин стаціонар	Кількість годин заочне
1	Концепція авторської радіопрограми	8,4	22,4
2	Радіоінтерв'ю	8,4	22,4
3	Радіокоментар	8,4	22,4
4	Начитка новини	8,4	22,4
5	Рецензія на книжку	8,4	22,4
	Разом	42	112

6. Індивідуальні завдання

Немає.

7. Методи навчання.

Лекційні заняття (лекція-бесіда, лекція-опитування, мозковий штурм), практичні завдання, самостійна робота студента.

8. Методи контролю

1. Створити **концепцію авторської радіопрограми**. Прописати тривалість, регулярність виходу, аудиторія, тематика, блоки, характер і походження музики, спікери, гості студії.

Оцінка за роботу: 30 балів.

22,8-30 балів студент отримує, якщо повно, розгорнуто, логічно, послідовно розкриває усі аспекти теми, робота виконана самостійно, відповідним чином проілюстрована.

15,2-22,7 балів студент отримує, якщо робота в цілому виконана повно, майже всі аспекти теми проілюстровані, робота виконана самостійно.

7,6-15,1 балів студент отримує, якщо в роботі розкрито найменше половину заявлених аспектів, вони достатньо прокоментовані, робота виконана самостійно.

0-7,5 балів студент отримує, якщо робота виконана поверхово, більшість аспектів теми не розкрито або розкрито неповно, робота не містить належних ілюстрацій, виконана несамостійно.

2. Вибрати в інтернеті й підготувати **начитку випуску новин** (текст) для радіо за зразком щогодинних випусків на FM-станціях. Виразно й динамічно начитати цей текст на аудіо, зберігши його як mp3-файл. В ідеалі супроводити (на початку / в кінці / фоном) музичною доріжкою з ліцензією Creative Commons;

Оцінка за роботу: 10 балів.

7,5-10 балів студент отримує, якщо повно, розгорнуто, логічно, послідовно розкриває усі аспекти теми, робота виконана самостійно, відповідним чином проілюстрована.

5-7,4 балів студент отримує, якщо робота в цілому виконана повно, майже всі аспекти теми проілюстровані, робота виконана самостійно.

2,5-4,9 балів студент отримує, якщо в роботі розкрито найменше половину заявлених аспектів, вони достатньо прокоментовані, робота виконана самостійно.

0-2,4 балів студент отримує, якщо робота виконана поверхово, більшість

аспектів теми не розкрито або розкрито неповно, робота не містить належних ілюстрацій, виконана несамоостійно.

3. Зберегти як аудіофайл (в ідеалі відредагувати) **інтерв'ю (5 хвилин)**, узятє по телефону або через Skype / Viber / Hangouts, тощо;

Оцінка за роботу: 10 балів.

7,5-10 балів студент отримує, якщо повно, розгорнуто, логічно, послідовно розкриває усі аспекти теми, робота виконана самоостійно, відповідним чином проілюстрована.

5-7,4 балів студент отримує, якщо робота в цілому виконана повно, майже всі аспекти теми проілюстровані, робота виконана самоостійно.

2,5-4,9 балів студент отримує, якщо в роботі розкрито найменше половину заявлених аспектів, вони достатньо прокоментовані, робота виконана самоостійно.

0-2,4 балів студент отримує, якщо робота виконана поверхово, більшість аспектів теми не розкрито або розкрито неповно, робота не містить належних ілюстрацій, виконана несамоостійно.

4. Зберегти як аудіофайл **інтерв'ю (5 хвилин) або коментар (1-3 хвилини)**, взятий безпосередньо у людини.

Оцінка за роботу: 10 балів.

7,5-10 балів студент отримує, якщо повно, розгорнуто, логічно, послідовно розкриває усі аспекти теми, робота виконана самоостійно, відповідним чином проілюстрована.

5-7,4 балів студент отримує, якщо робота в цілому виконана повно, майже всі аспекти теми проілюстровані, робота виконана самоостійно.

2,5-4,9 балів студент отримує, якщо в роботі розкрито найменше половину заявлених аспектів, вони достатньо прокоментовані, робота виконана самоостійно.

0-2,4 балів студент отримує, якщо робота виконана поверхово, більшість аспектів теми не розкрито або розкрито неповно, робота не містить належних ілюстрацій, виконана несамоостійно.

5. Підготувати **рецензію на одну із запропонованих книжок з предмету**.

Студент повинен відокремити свій та запозичений текст за допомогою лапок, указівок на джерело/автора при переказі/парафразі. Тексти перевірятимуться на антиплагіат. Плагіатом вважається навіть одна запозичена фраза, яку автор не позначив як таку: не взяв її текст у лапки, не вказав джерело або хоча б ПІБ автора в дужках після цитати.

Мінімальний обсяг рецензії - 14.000 знаків (5 аркушів А4, 1,5 міжрядковий інтервал, 14 кегль). Якщо студент рецензує російсько- або україномовну книжку, рецензію треба писати українською. Якщо студент рецензує англійськомовну книжку, подаючи текст українською, мінімальний обсяг скорочується до 10.000 знаків. Якщо студент виконує рецензію англійською

(незалежно від мови книжки), мінімальний обсяг скорочується до 7.000 знаків.

Перша половина тексту має відтворювати принципові положення авторської концепції, друга половина оцінювати публікацію на предмет доречності, актуальності, доказовості, логічності, повноти, послідовності й інших характеристик. Дискусія з автором вітається, головне — уміти обґрунтувати свої твердження.

Оцінка за роботу: 10 балів.

7,5-10 балів студент отримує, якщо повно, розгорнуто, логічно, послідовно розкриває усі аспекти теми, робота виконана самостійно, відповідним чином проілюстрована.

5-7,4 балів студент отримує, якщо робота в цілому виконана повно, майже всі аспекти теми проілюстровані, робота виконана самостійно.

2,5-4,9 балів студент отримує, якщо в роботі розкрито найменше половину заявлених аспектів, вони достатньо прокоментовані, робота виконана самостійно.

0-2,4 балів студент отримує, якщо робота виконана поверхово, більшість аспектів теми не розкрито або розкрито неповно, робота не містить належних ілюстрацій, виконана несамостійно.

Підсумковий контроль проводиться у формі іспиту (денне/заочне відділення).

Питання для підсумкового контролю

1. Якою є функціональна перевага радіо порівняно з іншими каналами масової комунікації?
2. Які канали сприйняття задіює радіо?
3. Якими є найголовніші функції радіо?
4. Перелічте невід'ємних учасників успішного радіобізнесу.
5. Що таке рейтинговість станції?
6. Що робить радіостанцію діловим підприємством?
7. Назвіть необхідні риси успішної радіостанції.
8. Який мотив є рушієм самодостатності радіостанції?
9. Як радіостанція забезпечує журналістську творчу діяльність в ефірі?
10. Назвіть джерела фінансування радіостанції.
11. За якими видовими ознаками класифікуються радіостанції?
12. Чи правда, що некомерційні радіостанції, на відміну од комерційного мовлення, практично не мають потреби вивчати власну аудиторію.

13. Чи правда, що некомерційні станції орієнтуються на тих слухачів, які самі здатні підтримувати діяльність станції.
4. Який із діапазонів ефірного мовлення поділяється два діапазони?
15. На музичному радіо частка інформаційних програм становить... відсотків.
16. Назвіть типи радіомереж.
17. Визначальними факторами до становлення радіостанції як ділового підприємства є...
18. Назвіть основні студії радіостанції.
19. У період “холодної війни” на республіки Радянського Союзу найбільше часу вели мовлення такі іноземні радіостанції...
20. Чи правда, що традиції українського комерційного радіомовлення походять від молодіжного радіо, заснованого Компартією.
21. Стратегічний менеджмент радіостанції складається з... та
22. Додайте пропущені слова: “Аудіоринок характеризується достатньою для конкуренції кількістю _____ рекламного і програмного радіопродукту”.
23. Що є основною метою стратегічного менеджменту?
24. Як виводиться рейтинг?
25. Рейтинг у першу чергу потрібен...
26. Що з перерахованого НЕ входить до бізнес-плану: резюме, стратегічний план, ділова характеристика станції, статистична довідка, аналіз ринку, фінансові звіти.
27. Прибуток мінус сума експлуатаційних витрат і податків — це...
28. Чиста вартість — це гроші мінус...
29. Бухгалтерський баланс — це заборгованість мінус...
30. Рух готівки — це отримані виплати мінус виплата...
31. Коригуючі заходи, спрямовані на здійснення планів і досягнення мети — це...
32. Додайте пропущене слово: “Планування, організація та оцінювання є компонентами _____ радіостанції”.
33. Додайте пропущені слова: “Три основні _____: реклама, ефірна та позефірна промоції, паблік рилейшнз”.
34. Однотипне радіомовлення впродовж години, доби або тижня — це...

35. Набір програм, стилістика ефіру, музична і шумова бібліотека формату, манера роботи ведучих, подача текстового і музичного елементів, реклама — це компоненти...
36. Про самодостатній та прогнозований ринок радіомовлення можна говорити, коли відбувається конкуренція не радіостанцій, а...
37. Додайте пропущене слово: “Замітка, звіт, інтерв'ю, репортаж і кореспонденція — це _____ радіожанри”.
38. Додайте пропущене слово: “Рецензія, лист, огляд листів, дискусія, бесіда, коментар і журналістське розслідування — це _____ радіожанри”.
39. Додайте пропущене слово: “Композиція, нарис, замальовка і фейлетон — це _____ радіожанри”.
40. Додайте пропущене слово: “Основні та спеціалізовані музичні формати характеризуються певним порядком добору музичного матеріалу, який ще можна назвати музичним _____ на радіо”.
41. Короткі найхарактерніші фрагменти пісень (композицій), базу яких становить приспів пісні або основний мотив композиції, називаються...
42. Найважливіші періоди добового радіомовлення — це...
43. Додайте пропущене слово: “До відділу _____ входять штатні посади редактора і репортера”.
44. Додайте пропущене слово: “Відділ _____ складають ведучі розмовних і музичних програм (модератори та ді-джеї)”.
45. Додайте пропущене слово: “Стрингер та інтерв'юер, коментатор і оглядач є _____ співробітниками радіостанції”.
46. Додайте пропущене слово: “Програмний директор здійснює внутрішній та зовнішній _____ радіопроеграми”.
47. Перелічте дистанційні методи формування аудиторії.
48. Перелічте стаціонарні методи формування аудиторії.

9. Схема нарахування балів

Приклад для підсумкового семестрового контролю при проведенні семестрового екзамену

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання					Екзамен аційна робота	Сума
Концепція програми	Інтерв'ю	Коментар	Начитка новини	Рецензія на книжку		
30	10	10	10	10	30	100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	Для іспиту
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

Критерії оцінки знань студента на заліку

- **«відмінно» (35-40)** – студент глибоко засвоїв теоретичний матеріал, знає зміст розділів, логічно організовує інформацію, грамотно викладає свої думки; володіє практичними знаннями, вміє робити глибокі аналітичні висновки;
- **«добре» (21-34)** – студент засвоїв теоретичний матеріал, знає зміст розділів, не досить повно аргументує свої судження, допускає порушення логічності й послідовності викладу матеріалу, неточно вживає терміни;
- **«задовільно» (11-20)** – студент поверхово засвоїв теоретичні знання, орієнтується в змісті розділів, не переконливо аргументує свої судження, частково оперує ключовими поняттями, мова відповіді містить багато помилок;
- **«незадовільно» (0-10)** – студент не знає навчальний матеріал розділів, не дотримується логічності викладу думок, неправильно дає відповіді на поставлені питання, робить неточні висновки, не володіє практичними знаннями, мова відповіді містить багато помилок.

10. Рекомендоване методичне забезпечення

I. Обов'язкова література.

1. Бараневич Ю.Д. Жанры радиовещания. – К.– Одесса, 1978.
2. Гоян О. Радиостанция как деловое предприятие. – К., 2001.
3. Закони України: «Про інформацію», «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні», «Про телебачення і радіомовлення», «Про авторське право та суміжні права», «Про державну таємницю», «Про інформаційні агентства», «Про рекламу», «Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення».
4. Лизанчук В.В. Радиожурналистика: засади функціонування. – Львів, 2000.
5. Миронченко В.Я. Основи інформаційного радіомовлення. – К., 1996.
6. Радиожурналистика: Учебное пособие для ВУЗов / А.А. Шерель, Н.С. Барабаш, Л.Д. Болотова, В.В. Гаспарян и др. – М., 2000.
7. Радиожурналистика. Учебник для ВУЗов / Под ред. А.А. Шереля. – М., 2002.
8. Ружников В.Н., Тхагушев И.Н., Любосветов Д.И. и др. Основы радиожурналистики. – М., 1984.
9. Смирнов В.В. Жанры радиожурналистики: Учебное пособие для вузов. – М., 2002.
10. Смирнов В.В. Информационные жанры радиовещания. – Ростов-на-Дону, 1997.
11. Смирнов В.В. Формы вещания: Функции, типология, структура радиопрограмм. – М., 2002.

II. Додаткова література

1. Багмут А.Й., Бровенко Т.О., Борисюк І.В., Олійник Г.Т. Інтонаційна виразність звукового мовлення, засоби масової інформації. – К., 1994.
2. Барабаш Н.С., Дебабова А.Л. и др. Отечественное радиовещание на современном этапе: Сб. ст. – М., 1998.
3. Барманкулов М.К. Жанры печати, радиовещания и телевидения. Сравнительный анализ. – Алма-Ата, 1974.
4. Беркли-Ален Маделин. Забытое искусство слушать. Перевод с английского. – С.-Пб., 1997.
5. Бернштейн С.Я. Язык радио. – М., 1977.

6. Васильева Т. В. Публицистические жанры радиожурналистики. – М., 1992.
7. Буяльський Б.А. Поезія усного слова. – К., 1990.
8. Вісник Національної ради України з питань телебачення та радіомовлення.
9. Гоян О., Гоян В. Формати радіостанцій. Організація бізнес-плану ефірної діяльності // Вісник Київ. ун-ту. Сер. Журналістика. – К., 1996 – Вип. 3 – С. 137-148.
10. Єлісовенко Ю. Логічні паузи в тексті та мовленні // Стиль і текст. – К., 2000 – Вип. 1 – С. 181-184.
11. История советской радиожурналистики: Документы. Тексты. Воспоминания. 1917-1945. – М., 1991.
12. Капська А.Й. Виразне читання: Практичні і лабораторні заняття. – К., 1990.
13. Качкан В.А., Лизанчук В.В. Особливості підготовки матеріалів для радіо і телебачення: Навчальний посібник. – Львів, 1987.
14. Лизанчук В.В. Засоби масової інформації і духовне відродження України. (Формування національних ідеалів та інтернаціональних почуттів). – Львів, 1990.
15. Любосветов Д.И. По законам эфира: О специфике творчества радиожурналиста. – М., 1979.
16. Любосветов Д.И. Радиожурналист и процесс общения: Мастерство журналиста. – М., 1977.
17. Ляшенко М.К. Радио без тайн: Рассказ неизвестного диктора. – М., 1991.
18. Меерзон Б.А. Акустические основы звукорежиссуры. – М., 1996.
19. Методы изучения аудитории английского радио и телевидения / Ред. Ф.М. Бурлацкий. – М., 1969.
20. Минаева С.А. Полемика – диспут – дискуссия. – М., 1990.
21. Миронченко В.Я. Діалогічні жанри радіомовлення. – К., 1978.
22. Миронченко В.Я. Новини в ефірі. Теорія і технологія коротких повідомлень. – К., 1973.
23. Михайлин І.Л. Основи журналістики. – К., 2002.
24. Мошков К. Радиовещание для начинающих. Методическое пособие. – М., 1997.
25. Олейник М.К. Радиопублицистика: Проблемы теории и мастерства. – К., 1978.
26. Омеляненко Ю.І. Телерадіомовлення України: Шляхи становлення і розвитку. – К., 1997.
27. Основные понятия теории журналистики. – М., 1993.
28. Павлова Л. Спор. Дискуссия. Полемика. – М., 1991.
29. Панфилов А.Ф. Теория и практика радиожурналистики. (Международное радиовещание): Учебн.-метод. пособие. – М., 1981.
30. Поварнин С.Н. Спор. О теории и практике спора. – СПб., 1996.
31. Пока микрофон не включен... Из опыта немецких радиожурналистов. – М., 1991.
32. Радкевич Е.Г. Молодежная радиопрограмма. Становление. Функции. Форма. – Минск, 1979.
33. Радиоискусство. Проблемы истории и теории. 1922 – 1941. – М., 1993.
34. Радиоискусство. Теория и практика. Вып. 1. – М., 1981; Вып. 2, 1983.
35. Реферативный сборник статей «Радиожурналистика» (по немецким источникам). – М., 1990.
36. Роберте Джо. Ток-радио завоевывает аудиторию. Телевидение и радиовещание за рубежом. – М., 1994.
37. Ружников В.Н. Так начиналось. Историко-теоретический очерк советского радиовещания. 1917 – 1928. – М., 1987.
38. Скачко М. Розвиток радіо і телебачення на Україні // Українська радянська культура: Зб. статей. – К., 1980. – С. 241-264.
39. Тхагушев И.Н. Современное радиовещание в системе средств массовой информации // Система средств массовой информации России. – М., 1997. – С. 146-152.
40. Ярошенко В.Н. Информационные жанры радиожурналистики. 2-е изд., - М., 1976.

III. Електронні інформаційні ресурси

1. Громадське радіо // <http://radio.org.ua>
2. Електронна бібліотека Інституту журналістики // <http://journalib.univ.kiev.ua>
3. Національна радіокомпанія України // <http://www.nrcu.gov.ua>
4. Радіостанція «Ехо Москви» // <http://www.echo.msk.ru/index.html>
5. Російська служба Бі-Бі-Сі // <http://news.bbc.co.uk/hi/russian/news/default.stm>
6. Світ радіо // <http://www.proradio.org.ua>
7. Українська служба радіо «Голос Америки» // <http://www.voanews.com/ukrainian>
8. Українська служба радіо «Свобода» // <http://www.radiosvoboda.org>